

Examen VSBO PBL

2018

tijdvak 1
woensdag 23 mei
07.30 - 09.30 uur

#dag # mei
Economie

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Beantwoord alle vragen in dit opgavenboekje.

Dit examen bestaat uit 34 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 48 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

- Omcirkel het goede antwoord (voorbeeld 1).
- Geef verbeteringen aan volgens voorbeeld 2 of 3.

- (1) A
 ⓑ
 C
 D
- (2) A
 ⓧ
 Ⓒ
 D
- (3) B A
 ⓧ
 ⓧ
 D

Milan wil een boot kopen

Milan wil een boot kopen. Om de boot te kunnen kopen wil hij een lening afsluiten bij de bank. Hij gaat informatie zoeken op internet over boten. Er zijn verschillende soorten leningsvormen. Milan wil voor een lening kiezen, waarbij hij het geleende bedrag in één keer krijgt. Hij wil de lening terugbetalen in 3 jaar.

- 1p 1 Van welke soort leningsvorm kan Milan gebruik maken?
- A van een doorlopende lening
 - B van een hypothecaire lening
 - C van een persoonlijke lening

De buurman van Milan verkoopt een boot voor f 80.300,-. Milan maakt een afspraak met hem om de boot te bekijken.

- 1p 2 Milan twijfelt of hij de boot van de buurman gaat kopen omdat bij deze aankoop het consumentenrecht niet van toepassing is. Waarom kan Milan bij deze aankoop geen gebruik maken van het consumentenrecht?
- A Het consumentenrecht geeft geen garantie op het product.
 - B Het consumentenrecht geldt alleen voor onroerende goederen.
 - C Het consumentenrecht geldt niet als je iets koopt van een particulier.

Milan zoekt verder en ziet op de website Yachtworld.com een nieuwe boot die te koop is voor f 95.200,-.

Na goed nadenken kiest hij voor deze boot. Milan wil het aankoopbedrag voor de boot volledig lenen bij zijn bank.

Zijn bank stuurt hem het volgende overzicht:

Leenbedrag	Termijnbedrag in 36 maanden
f 80.300,-	f 2.440,-
f 90.000,-	f 2.500,-
f 95.200,-	f 2.858,-

- 2p 3 Bereken de kosten van de lening voor Milan.

.....

.....

Milan wil de boot verzekeren bij Envi B.V. Er zijn veel soorten verzekeringen.

- 2p 4 Geef in de onderstaande tabel achter elke bewering aan of die juist of onjuist is. Doe dit met kruisjes.

Bewering	Juist	Onjuist
Een levensverzekering is wettelijk verplicht voor een boot.		
Een cascoverzekering dekt de eigen schade van een boot.		
Een opstalverzekering wordt afgesloten voor een boot.		

De winst van verzekeringsmaatschappijen is het verschil van de ontvangen premies en de uitgekeerde schade. Aan het einde van het jaar heeft Envi B.V. in totaal aan premies een bedrag van f 50.625,- ontvangen voor 13 boten.
Per boot wordt gemiddeld per jaar f 2.200,- uitgekeerd aan schade.

- 2p 5 Bereken de winst voor Envi B.V. voor dit jaar.

.....
.....

Tatiana en haar geld

- 1p **6** Tatiana heeft een poloshirt gekocht. Zij vertelt aan haar vriendin dat zij zelf kleren wil leren naaien.
→ Hoe wordt in de economie het maken van eigen producten genoemd?
.....
- 2p **7** Tatiana heeft bij het kopen van het poloshirt gebruik gemaakt van de geldfunctie ruilmiddel. Geld heeft ook andere functies.
→ Geef nog twee andere functies van geld.

1
2
- 1p **8** Tatiana heeft een spaardeposito bij de MLB-Bank. Ze krijgt hiervoor een hogere rente dan bij een gewone spaarrekening.
Welk voordeel is er voor de bank als mensen spaardeposito's afsluiten?
A De bank heeft een zekerheid dat het geld voor een langere periode blijft staan.
B De bank hoeft geen rente te betalen aan de klant over zijn spaargeld.
C De bank ontvangt een hogere rente bij spaardeposito's.
- 1p **9** Tatiana wil graag een beter overzicht krijgen van haar inkomsten en uitgaven.
Wat moet Tatiana opstellen om een beter overzicht te krijgen van haar inkomsten en uitgaven?
A een balans
B een budgetplan
C een ondernemingsplan

Tatiana heeft naast een spaardepositio óók een rekening-courant bij de MLB-Bank. Hieronder zie je het MLB-bankafschrift van Tatiana van april 2018. Na de bij- en afschrijvingen op haar rekeningcourant wil Tatiana graag weten wat haar nieuwe saldo is.

Afschrift rekeningcourant				
		Datum	Bankrekening nummer	Pagina
		28 april 2018	4795127	1 van 1
MLB Bank		Totaal bijgeschreven bedrag		Vorig saldo
		f 1.252,-		f 75,54
Mevr T. Gonzales Kaya Tripolin 19 Cas Grandi		Totaal afgeschreven bedrag		Nieuw saldo
		f 1.078,48		f
		Transactienummer	Af/Bij	Bedrag
3 april	Loon	458692	Bij	f 1.252,-
7 april	Opname geldautomaat	114522	Af	f 850,-
9 april	Changes store	345961	Af	f 178,48
26 april	Vanddis Pompstation	887445	Af	f 50,-

1p 10 Bereken het nieuwe banksaldo voor Tatiana op 28 april 2018.

.....

.....

Consumptie

- 2p 11 Er zijn verschillende manieren om een inkomen te verkrijgen.
 → Geef in de onderstaande tabel achter elke situatie aan welke inkomensvorm daarbij hoort.
Kies uit: inkomen uit bezit - inkomen uit arbeid - overdrachtsinkomen

Situatie	Inkomensvorm
Mevrouw Welch werkt als stewardess bij Jet Air. Zij verdient f 3.200,- per maand.	
Gerda heeft onroerend goed dat zij verhuurt aan de overheid. Ze ontvangt hiervoor f 10.000,- per maand.	
Juan is werkloos en krijgt f 1.500,- per maand van de overheid.	

- 3p 12 Het inkomen van Bertold en zijn zus Nita bestaat uit zakgeld. Bertold krijgt elke maand f 24,70 zakgeld en zijn zus Nita krijgt elke week f 5,70 zakgeld.
 Bertold zegt dat hij jaarlijks meer zakgeld heeft dan Nita.
 Nita denkt juist dat zij jaarlijks meer zakgeld krijgt.
 → Bereken het zakgeld per jaar van Bertold en Nita en geef aan wie gelijk heeft, Bertold, Nita of geen van beiden.

Bertold.....

.....

Nita

.....

Wie heeft gelijk?

- 3p **13** Er zijn verschillende oorzaken waarom niet iedereen die arbeid verricht evenveel geld verdient. In de onderstaande tabel staan voorbeelden van inkomensverschillen.
 → Geef in de onderstaande tabel achter elk voorbeeld aan wat de oorzaak is van het inkomensverschil.

Voorbeeld	oorzaak
Roland is 16 jaar en verdient het minimumloon. Zijn vader doet hetzelfde werk, maar verdient 2x zoveel.	
Een chirurg doet tien operaties per week. Zijn assistente, die veel minder verdient, houdt bij wanneer de patiënten aan de beurt zijn.	
Werknemers die 's nachts werken krijgen daarvoor een toeslag op hun loon.	

- 1p **14** Soms krijgt een werknemer zijn inkomen uitbetaald in goederen.
 → Hoe wordt dit inkomen genoemd?

.....

Vakantie

- 1p **15** Elias gaat in april naar Orlando met zijn vriendin. Hij wil in Orlando winkelen en enkele pretparken bezoeken.
 De vakantiereis van Elias naar Orlando is een voorbeeld van
A een primaire behoefte.
B een secundaire behoefte.
C een tertiaire behoefte.
- 1p **16** Elias besluit om niet naar een reisbureau te gaan voor hulp, maar zijn vakantie online te boeken.
 → Geef een economisch voordeel voor Elias om zijn vakantie online te boeken.

.....

.....

Op de website van een pretpark in Orlando boekt hij 2 toegangskaarten voor dit pretpark. Er is een kortingsactie en hij krijgt dan ook een korting.

TOEGANGSKAARTEN	PRIJS PER STUK	AANTAL	TOTAAL
toegangskaart 1 dag	\$105	2	

- 2p 17 Bij aankoop van twee kaartjes krijgt Elias een korting van 12,5%.
→ Bereken het bedrag in dollars dat Elias moet betalen voor de kaartjes.

.....

.....

- 1p 18 Elias boekt ruim drie maanden van te voren zijn vliegreis, de hotelovernachtingen en de toegangskaarten tot het pretpark. Hij betaalt alles met zijn creditcard. Elias is blij met de voordelen van het vroeg boeken en betalen.
→ Van welke geldfunctie is er in de bovenstaande tekst sprake?

.....

.....

Ana, de vriendin van Elias, is niet blij dat ze de reis zo vroeg geboekt en betaalt hebben. Zij vindt dat Elias een annuleringsverzekering had moeten afsluiten. Een annuleringsverzekering biedt dekking als de reis niet doorgaat of als je eerder naar huis terug moet, bijvoorbeeld door ziekte of overlijden van naaste familieleden.

2p 19 Maak van de onderstaande tekst een economisch juiste tekst.
Omcirkel in de onderstaande zinnen telkens het juiste vetgedrukte woord.

- Men kan alleen een verzekering afsluiten als er sprake is van een **onzekere / zekere** gebeurtenis.
- De **verzekerde / verzekeraar** betaalt premies aan de verzekeringsmaatschappij.
- Een opstalverzekering is een **schade / geen schade** verzekering.

2p 20 Elias volgt het advies van Ana op en sluit voor hun beiden een annuleringsverzekering af. Elias betaalt f 232,- voor deze annuleringsverzekering.

Het totale reisbedrag bedraagt f 3.000,-.

→ Bereken het percentage dat Elias betaalt voor de annuleringsverzekering.

.....

.....

.....

Import

De Europese Unie (EU) importeert veel Chinese kleding.

- 1p 21 De Europese Unie is een samenwerkingsverband tussen verschillende Europese landen. Binnen de EU is er vrij verkeer van onder andere goederen.

→ Noem een andere vrijheid die binnen de EU bestaat.

.....

- 1p 22 Importeren betekent het
- A invoeren van goederen en diensten uit het buitenland.
 - B uitvoeren van goederen en diensten naar het buitenland.
 - C verkopen van goederen en diensten aan het buitenland.
- 1p 23 De goedkope import uit China van goederen heeft gevolgen voor de economie van de Europese Unie.
Wat voor invloed heeft de goedkope import uit China op de vraag naar producten binnen de EU?
- A de vraag naar eigen producten neemt af
 - B de vraag naar eigen producten neemt toe
 - C de vraag naar eigen producten blijft gelijk
- 1p 24 Een ontwikkelingsland kan contingentering toepassen om de eigen economie te beschermen.
Wat gebeurt er als een land contingentering toepast?
- A Er wordt meer geïmporteerd van een bepaald product.
 - B Er wordt minder geïmporteerd van een bepaald product.
 - C Er wordt niets meer geïmporteerd van een bepaald product.

Ontwikkelingslanden

Nederland is een land met een open economie. Het tegenovergestelde van een open economie is een gesloten economie.

1p 25 Wat is het kenmerk van een land met een gesloten economie?

.....

.....

1p 26 Wat voor invloed hebben invoerrechten op de prijs van het buitenlands product?

Omcirkel in de onderstaande zin het juiste vetgedrukte woord.

- Invoerrechten zorgen ervoor dat het buitenlands product **duurder / goedkoper** wordt.

De samenwerking tussen rijke en arme landen wordt ontwikkelingssamenwerking genoemd. Het doel van deze samenwerking is verbetering van de levensomstandigheden in het ontwikkelingsland.

1p 27 Leg uit waarom ontwikkelingslanden meer zullen hebben aan structurele hulp op lange termijn dan hulp op korte termijn.

.....

.....

Eén van de opkomende ontwikkelingslanden is China. De export van China is de laatste jaren sterk gegroeid en daarmee ook het Chinese nationaal inkomen.

1p 28 Wat wordt onder het nationaal inkomen verstaan?

- A Het inkomen dat overblijft nadat je de inkomstenbelasting betaald hebt.
- B Het inkomen waarvoor je een prestatie geleverd hebt.
- C Het verdiende inkomen van alle bewoners in een land bij elkaar opgeteld.

In ontwikkelingslanden werkt een groot deel van de bevolking in de primaire sector. Voor de export zijn ontwikkelingslanden vaak afhankelijk van maar één product, meestal een landbouwproduct of een grondstof.

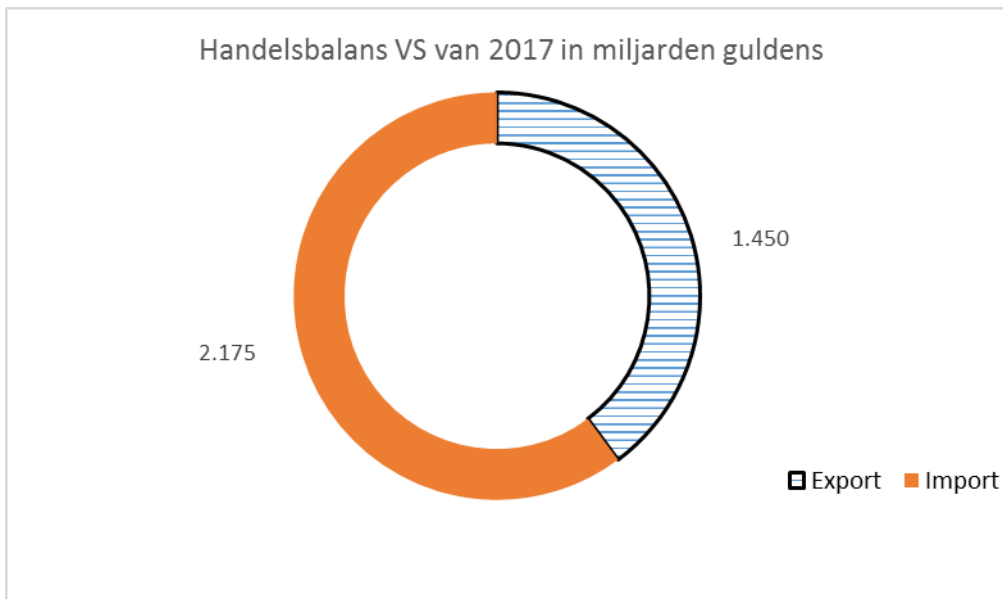
- 1p 29 Als een land voor de export afhankelijk is van één product heeft dat land een
- A grote schuld.
 - B kleine ruilvoet.
 - C monocultuur.

Making America great again

Rumpert leest een artikel over de internationale handel tussen rijke en arme landen. Eén van de rijkste landen ter wereld, de Verenigde Staten van Amerika (VS), drijft veel handel met Mexico. Mexico is een ontwikkelingsland.

- 1p 30 Welk van de onderstaande kenmerken zijn kenmerken van een ontwikkelingsland?
- A hoge werkloosheid, eenzijdige economie en beperkte technische ontwikkeling
 - B hoge werkloosheid, moderne infrastructuur en hoge technische kennis
 - C lage werkloosheid, beperkte scholing en goede positie op de wereldmarkt
 - D lage werkloosheid, snelle bevolkingsgroei en analfabetisme

De VS heeft een sterke positie op de wereldmarkt. Ze drijven veel handel met het buitenland. Dit is onder andere te zien op hun handelsbalans van het jaar 2017.

- 1p 31 In de bovenstaande grafiek zien we een verdeling van de export en import op de handelsbalans van het jaar 2017. De import bedroeg 2.175 miljard. De export bedroeg 1.450 miljard.

Er is over 2017 een

- A handelsoverschot van 725 miljard.
- B handelstekort van 725 miljard.
- C handelsoverschot van 3.625 miljard.
- D handelstekort van 3.625 miljard.

- 3p 32 De belangrijkste landen waarmee de VS handel drijft zijn China, Mexico en Canada. De handelsproducten zijn vooral olie, computers, auto's en mais.

→ Geef in de onderstaande tabel aan of er bij de volgende acties sprake is van import of van export voor de VS. Doe dit met kruisjes.

Acties	Import	Export
Veel Amerikanen gaan met pasen op vakantie in Mexico.		
China koopt vliegtuigen bij Boeing fabriek in de VS.		
Mexico verkoopt ruwe olie aan de VS		

- 1p **33** Wat kan er gebeuren met de werkgelegenheid van de VS als er veel goederen geëxporteerd worden?
- A** de werkgelegenheid daalt
 - B** de werkgelegenheid stijgt
 - C** de werkgelegenheid blijft gelijk

Invoerrechten hebben invloed op de prijzen in een land.
Hieronder staan 3 stappen die niet in de juiste volgorde staan.

1. Vraag naar deze producten in de VS daalt.
2. Buitenlandse producten worden duurder in de VS.
3. Hoge invoerrechten in de VS op buitenlandse producten.

- 1p **34** Zet de bovenstaande stappen in de juiste economische volgorde.
- A** 1 - 3 - 2
 - B** 2 - 1 - 3
 - C** 3 - 2 - 1